

технологій навчання з дисциплін «Основи медсестринства» / Ф.П. Кузик, Н.І. Прунчак, С.І. Тернавська:

матеріали навчально-методичної конференції. – Вашківці, 2010. – С. 23-24.

АКТИВНЫЕ МЕТОДЫ ПРАКТИЧЕСКОГО ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ «СЕСТРИНСКОЕ ДЕЛО» (ОКР-БАКАЛАВР) ПО ДИСЦИПЛИНЕ «КЛИНИЧЕСКОЕ МЕДСЕСТРИНСТВО В ХИРУРГИИ»

С.Ю. Каратеева, О.И. Хомко

Резюме. Применение на практических занятиях по клиническому медсестринству в хирургии, наравне с тестированием студентов, обсуждением хирургической проблемы, доказательства, аргументации собственного мнения, дискуссии с преподавателем, отработки и усвоения практических навыков значительно улучшают усвоение тематического материала.

Ключевые слова: клиническое медсестринство, преподавание, иностранные студенты.

ACTIVE TEACHING METHODS OF FOREIGN STUDENTS IN "NURSING" ON THE SUBJECT "CLINICAL NURSING IN SURGERY"

S.Y. Karatieieva, O.Y. Khomko

Abstract. While using at the practical lessons on clinical nursing in surgery, along with testing students, consideration of surgical problems, reasoning of student's point of view, discussions with teachers, training and mastering practical skills, all these considerably improve learning of the subject material.

Key words: clinical nursing, foreign students teaching.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Рецензент – проф. В.П. Польовий

Buk. Med. Herald. – 2013. – Vol. 17, № 4 (68). – P. 228-230

Надійшла до редакції 09.09.2013 року

© С.Ю. Каратеева, О.И. Хомко, 2013

УДК 378.147.34+614.253.4+616-002.5

І.Я. Макоїда, М.М. Островський

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРУ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ „ФТИЗИАТРІЯ ТА ПУЛЬМОНОЛОГІЯ”

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

Резюме. У статті зазначені основні проблеми підготовки майбутніх висококваліфікованих лікарів фтизіатричної служби. Описано методику проведення семінару в лікарів-інтернів, на очному циклі, зі спеціальності „Фтизіатрія та пульмонологія” на кафедрі фтизіатрії і пульмонології з курсом професійних хвороб у ДВНЗ

„Івано-Франківському національному медичному університеті”. Подано засоби проведення занять із застосуванням усного опитування, дискусій, ситуаційних задач. Наведено особливості оцінювання інтернів.

Ключові слова: туберкульоз, вища освіта, фтизіатрія.

Туберкульоз – захворювання з тисячолітньою історією, про що свідчать численні дослідження науковців, надалі залишається надзвичайно великою проблемою людства кінця ХХ початку ХХІ століття. У час розвитку нанотехнологій та високоточних методів дослідження і лікування, проблема сухот, як називали це захворювання наші предки, набуває все більш небезпечного характеру і прирівнюється до пандемії. Туберкульоз уже давно перестав бути хворобою соціально незахищених прошарків населення, алкоголіків і безхатьків [3, 4].

Сьогодні, за даними ВООЗ, бацилами туберкульозу інфіковано третину населення Землі. На жаль, Україна не стала винятком у цій сумній

статистиці. У нашій державі захворювання на туберкульоз досягло рівня епідемії [3].

З огляду на вищенаведені дані, надзвичайно важливим залишається питання забезпечення кваліфікованими кадрами усіх рівнів надання медичної допомоги. Статистика укомплектування посад фтизіатрів по Україні засвідчує про недостатню кількість спеціалістів, особливо в регіонах із високою епідеміологічною небезпечкою, де їх на 40-50 % менше від необхідної кількості [5]. Недостатнє фінансове забезпечення медицини, неадекватні умови праці, високий ризик інфікування призвели до зниження популярності професії фтизіопульмолога серед випускників медичних ВНЗів.

© І.Я. Макоїда, М.М. Островський, 2013

Наявні тенденції ставлять нові завдання та висувають високі вимоги до кваліфікації лікарів-спеціалістів, які після закінчення вищого навчального закладу починають практичну діяльність. Основним періодом становлення та формування професійних навичок, розуміння підходу до проблеми хвороби, як до проблеми цілого організму, а не органа чи системи, уміння віднайти індивідуальний підхід до пацієнта та досягнути результативності діагностично-лікувального процесу є етап навчання в інтернатурі. Первинна спеціалізація є обов'язковою формою післядипломної підготовки випускників усіх факультетів вищих медичних закладів України III-IV рівнів акредитації. Проводиться у формі очно-заочного навчання на кафедрі післядипломної освіти [4]. Методика, структура, етапність та часові проміжки проведення навчання регламентуються робочою програмою, яка складена на основі „Типового навчального плану та програми спеціалізації (інтернатури) випускників вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації”, розробленою за відповідними Наказами Міністерства охорони здоров'я України. Для виконання даної програми в процесі навчання передбачено такі види занять: лекції, практичні заняття, семінари [1].

Беззаперечним фактом є необхідність підготувати не просто лікаря з базовими знаннями, а лікаря з глибоким розумінням проблеми, умінням знаходити правильні, підчас неординарні рішення. Лікаря, який зможе не тільки вчасно діагностувати та пролікувати хворобу, але зорганізувати роботу на найвищому рівні медицини – медицини профілактичної. Адже вміння запобігти хворобі, донести до свідомості громадськості необхідність регулярного обстеження, позбавлення шкідливих звичок, переорієнтування стилю життя на підтримання здоров'я – чи не це найбільше вміння лікаря та розуміння його призначення.

Одним з ефективних видів навчання, під час якого в майбутнього лікаря закладається вміння самостійно аналізувати складні проблеми та знаходити шляхи їх подолання, є семінар. Семінарські заняття не є новою формою здобуття знань. Сягаючи своїми джерелами античності, вони не втратили актуальності і в сьогодення. Слово «семінар» походить від латинського «seminarium» – розсадник. У його зміст вкладено процес «засіву» знань від викладача до слухача, який здатний не тільки відтворити, але і самостійно судити і поглиблювати отримані знання. В.П. Стрезікозін зазначав: «Велике навчальне та розвивальне значення семінарських занять полягає в тому, що вони привчають учнів вільно оперувати набутими знаннями, доводити висунуті в їхніх доповідях і виступах положення, полемізувати з товаришами, теоретично пояснювати життєві явища» [2].

При підготовці до семінару і в процесі його проведення до слухачів пред'являють більш високі вимоги в плані їх самостійності, ініціативи, рівня розвитку їхнього вміння працювати з навчальною літературою. Це сприяє дискусії, акти-

візації індивідуальної та колективної роботи, підвищує рівень розуміння та узагальнення вивченого матеріалу. Особливістю даної форми занять є те, що в ході його проведення поєднуються виступи студентів і викладача з позиції визначення першочерговості проблеми та аналіз різних, часто дискусійних поглядів щодо її вирішення; обговорення думок, поглиблене вивчення теорії та придбання практичних навичок у подальшому буде використовуватися в практичній роботі [2].

Проведення семінарів у спеціалістів зі спеціальності ”Фтизіатрія та пульмонологія”, на кафедрі фтизіатрії і пульмонології з курсом професійних хвороб ДВНЗ „ІФНМУ”, проводяться згідно із затвердженим календарно-тематичним планом. У процесі навчання використовуються такі типи вищезазначеної форми навчання, як розгорнута бесіда, семінар-диспут, семінар-колоквіум. Для забезпечення розуміння слухачами суті заняття, на кафедрі підготовлені методичні розробки, які відповідають типу вибраного семінару.

Розгорнута бесіда передбачає підготовку слухачів із кожного питання плану заняття з єдиним для всіх переліком рекомендованої обов'язкової та додаткової літератури, виступи лікарів-інтернів.

Семінар-диспут дає змогу вирішувати раніше означену в методичній вказівці, чи задану викладачем у ході розбору практичного питання, проблему. Аналіз шляхів вирішення задачі, а також питань дотичних до неї, допомагає слухачам зрозуміти глибину та суть ситуації, що в подальшій практичній діяльності дасть змогу вирішувати її вже самостійно. Можливість почути іншу думку, з якою не завжди погоджуєшся, пробуджує в лікаря-інтерна бажання довести свою правоту. Це потребує глибокого розуміння проблеми і породжує вміння поступатися своїми принципами на користь єдиного правильного рішення на благо пацієнта. Полеміка виникає часом і стихійно. У ході полеміки слухачі формують у себе винахідливість, швидкість розумової реакції.

Колоквіуми-співбесіди, як правило, це узагальнення після вивчення певного розділу, зазначеного в методичному плані. Проводяться з метою з'ясування знань з тієї чи іншої теми, її поглиблення. У методичних посібниках розроблені ситуаційні задачі та сформовані теоретичні запитання, які дають змогу оцінити рівень підготовки лікаря-інтерна і, як результат, окреслити шляхи подальшого удосконалення.

Оцінювання поточної навчальної діяльності інтернів здійснюється на кожному семінарі відповідно конкретним цілям теми. Застосовуються вищенаведені види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної та практичної підготовки.

При засвоєнні кожної теми за поточну навчальну діяльність інтернів виставляються оцінки за 4-бальною шкалою.

Оцінка („2”) виставляється лікарям-інтернам, які показали низький рівень теоретич-

них знань і не оволоділи обов'язковими практичними навиками з даної теми дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка („3”) виставляється лікарям-інтернам, які показали поверхневий рівень теоретичних знань і оволоділи більше 51 % обов'язкових практичних навиків з даної теми дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка („4”) виставляється лікарям-інтернам, які показали достатній рівень теоретичних знань і оволоділи більше 75 % обов'язкових практичних навиків з даної теми дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка („5”) виставляється лікарям-інтернам, які показали високий рівень теоретичних знань і оволоділи більше 90 % обов'язкових практичних навиків з даної теми дисципліни після завершення її вивчення.

У журналі обліку та успішності фіксується оцінка, отримана слухачем за усну відповідь, участь в обговоренні проблеми, та оволодіння практичними навиками.

Висновок

Отже, основною ціллю, яку ставить перед собою вищий медичний навчальний заклад, а зокрема відділення інтернатури, підготувати майбутнього висококваліфікованого лікаря. Ліка-

ря, який матиме не тільки глибокі фундаментальні знання зі своєї спеціальності, а й зможе приймати правильні, чіткі рішення. Проведе швидкий діагностичний пошук, обере той алгоритм дій, завдяки якому буде досягнутий найефективніший результат. Одним із таких методів є семінарські заняття. Вони дають змогу навчити лікаря мислити самостійно, відстоювати свої погляди, правильно аргументувати їх, вміти визнавати свої помилки та погоджуватись з опонентами.

Література

1. Мілерян В.С. Методичні основи підготовки та проведення занять в медичних вузах: методичний посібник / В.С. Мілерян. – К.: Вища школа, 2004. – 353 с.
2. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник / О.І. Пометун, Л.В. Пирожено. – К.: А.С.К., 2005; 2006. – 192 с.
3. Пульмонологія та фтизіатрія (у двох томах): національний підручник для лікарів-інтернів вищих навчальних закладів IV рівня акредитації / за ред. Ю.І. Феценка, В.П. Мельника, І.Г. Льницького. – Київ-Львів : ПРАТ Львівська книжкова фабрика “Атлас”, 2011. – 1363 с.
4. Туберкульоз: організація діагностики, лікування, профілактики та контролю за смертністю / Ю.І. Феценко, В.М. Мельник, Л.В. Турченко, С.В. Лірник. – К.: Здоров'я, 2010. – 448 с.
5. Феценко Ю.І. Фтизіатрія: становлення и развитие, направления и приоритеты / Ю.И. Феценко, В.М. Мельник // Doctor. – 2002. – №4. – С. 9-10.

ОСОБЕННОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ СЕМИНАРА ДЛЯ ВРАЧЕЙ-ИНТЕРНОВ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ «ФТИЗИАТРИЯ И ПУЛЬМОНОЛОГИЯ»

И.Я. Макойда, М.М. Островский

Резюме. В статье описаны главные проблемы подготовки будущих высококвалифицированных врачей фтизиатрической службы. Отображено методику проведения семинара у врачей-интернов, на очном цикле, по специальности „Фтизиатрия и пульмонология” на кафедре фтизиатрии и пульмонологии с курсом профессиональных заболеваний в ДВНЗ „Ивано-Франковском национальном медицинском университете”. Подано средства проведения занятий с использованием усного опроса, дискуссий, ситуационных задач. Приведены особенности оценивания интернов.

Ключевые слова: туберкулез, высшее образование, фтизиатрия.

FEATURES OF A SEMINAR FOR THE INTERNSHIP DOCTORS, SPECIALIZING IN "PHTHISIOLOGY AND PULMONOLOGY"

I.Y. Makoida, M.M. Ostrovskyi

Abstract. The paper points out the main problems in training future highly qualified doctors for TB services. The methods of conducting a full-time seminar with internship doctors specializing in "Tuberculosis and pulmonology" at the Department of Tuberculosis and Pulmonology and a course of occupational diseases in Ivano-Frankivsk National Medical University have been described. The means, used for the classes, such as oral tests, discussions, situational tasks are presented. The peculiarities in interns evaluation are displayed.

Key words: tuberculosis, higher education, phthisiology.

SHEE “National Medical University” (Ivano-Frankivsk)

Рецензент – проф. В.К. Ташук

Buk. Med. Herald. – 2013. – Vol. 17, № 4 (68). – P. 230-232

Надійшла до редакції 18.09.2013 року